

Jak také může vypadat doučování? Pomoc najdou děti i v knihovnách

LUCIE PAUKEROVÁ

Je červnové čtvrtední odpoledne, do oken pobočky pražské městské knihovny na Opatově se opírá slunce. Navzdory teplému počasí lákajícím k pobytu venku je ale v dětském oddělení živo.

U několika stolků, sražených k sobě a označených výraznou oranžovou cedulí s nápisem „Plaveš ve škole? – Tady ti pomůžeme“, sedí několik dětí společně s dvěma dívkami. Papíry, tužky, rýsovací pomůcky, učebnice. Přestože je místo označené záchranným kruhem, o plavání tady zjevně nejde. Děti si sem chodí pro „první pomoc se školou“.

Spolužačky Lucie a Jarka ze 7. třídy nerozumí optice a jsou tu dnes poprvé, sourozence Haničku s Tondou sem vodí pravidelně usměvavý vietnamský tatínek, píšou si tu domácí úkoly. Sergej přijel před nedávnem s maminkou z Ukrajiny a potřebuje se naučit česky, zatím se snaží ovládnout latinku a navléká písmenkové korálky do náramku. Terezka sedí trochu stranou a sama si něco čte.

Každé dítě potřebuje něco jiného a pro každého se hledá pomoc na míru. Dvojice dívek, které se tu o děti dnes starají, jsou dobrovolnice z projektu Společně v knihovně: osmnáctiletá Tina a jednadvacetiletá Pavla. Jsou připravené pomáhat komukoli, kdo dnes ve vymezeném čase od čtyř do šesti přijde, stejně jako každý čtvrtek po celý školní rok. „Je fajn, že je to zadarmo, doučování je dneska drahé. Navíc si myslím, že je pro děti dobré, že sem můžou přijít, kdy chtějí, třeba jen jednou v životě, když to potřebují,“ říká k programu Tina.

Program Společně v knihovně vznikl před osmi lety ve spolupráci obecně prospěšné společnosti Nová škola, Národní knihovny ČR a Městské knihovny v Praze. „Projekt je od začátku otevřený co nejširšímu spektru dětí. Chodí sem děti s odlišným mateřským jazykem i čeští žáci, od prvňáčků po středoškoláky. Důležitá je pro nás nízkoprahovost, aby děti, které potřebují pomoc, necítily žádné překážky,“ vysvětluje jeho tvůrce a metodik Michal Kryl. Děti nemusí (ale mohou) chodit pravidelně, nemusí se předem hlásit, stačí rovnou přijít do některé z knihoven. „Náš program nebereme jako běžné intenzivní doučování, spíše jako doplněk. Chceme být prevencí před tím, aby dítě ve škole spadlo do hlubších potíží a takové doučování potřebovalo. Pomoc potřebuje občas každý, intenzita se ale liší a na to reagujeme,“ vymezuje program první pomoci se školou Michal Kryl. A o program je zájem mezi dětmi i mezi dobrovolníky: „Postupem času se náš projekt rozšířil i na další pobočky Městské knihovny v Praze i do knihoven mimo Prahu. Je koncipován tak, aby byl udržitelný a přenositelný kamkoli, takže jsme rádi, když se najde knihovna, která by do toho šla s námi.“

Knihovna na Opatově, ve které program běží od roku 2016, je na doučování dobře připravená. Je tu dost světla, stolu i květin, hlavně ale pro podstatnou část pražského Jižního Města funguje jako komunitní centrum. Jde o dobře dostupný a otevřený prostor. „Knihovna se mění – už to není místo půjčování knih, kde je třeba jen šeptat, stala se bytovým prostorem a centrem neformálního vzdělávání,“ říká vedoucí dětského oddělení opatovské pobočky Městské knihovny Daniela Jelínková. Redefinicí svého poslání ostatně prochází už nějaký čas celá síť – cílem je učinit z poboček veřejnosti širěji vnímané kulturní a komunitní instituce. A program Společně v knihovně do tohoto konceptu dobře zapadá.

„První věc je, že plyny nemají daný tvar a objem. Tvar se přizpůsobuje nádobě, ve které se nacházejí, objem vlastně také. Takže když otevřeš víčko se sklenicí, kde byl nějaký plyn, rozprostře se po celé místnosti,“ zazní od jednoho ze stolků. Tina tu čtrnáctiletému Martinovi, který si sem přišel ujasnit fyziku, pomáhá lépe pochopit definici plynného skupenství. „Já myslím, že ty děti potřebují často jenom pozornost.“

Že se někdo soustředí přímo na ně, je to jiné, než když ve škole slyší výklad u tabule určený všem," říká později Tina.

Pro dobrovolnice je každé čtvrté odpoledne v knihovně tak trochu dobrodružství. Nikdy není předem jasné, jaká látka se bude probírat. „Nemožnost se připravit na konkrétní dítě s konkrétní potřebou a konkrétní látkou znamená ochotu vystavit se situaci, kdy sami dobrovolníci hned a rychle nebudou schopni z hlavy vyspat třeba vzoreček na výpočet hustoty a podobně," vysvětluje Michal Kryl. To je ale podle metodika programu pro doučování výhodná a přínosná situace! „Když dobrovolník nejprve tápe a sám se potřebuje zorientovat v nějaké látce, ukazuje dítěti, jak se se situací „nevím, nepamatuji se, nechápu“ vyrovnat a jak z ní najít cestu – společně hledají zdroje a informace, společně nalézají řešení. Dítě se tak nápodobou učí řešit problémy obecně, nezaleknout se, nevykašlat se na to a vytrvat, což je nakonec mnohem podstatnější než znát z hlavy vzoreček na výpočet hustoty," vysvětluje. „Naši dobrovolníci jsou si tohoto podstatného přesahu vědomi, prošli také školením, které je na tyto pro ně možná lehce nekomfortní, ale velmi přínosné situace připravuje.“ Děti tu tedy nedostávají od starších a zkušenějších studentů „jen“ pomoc se školou, ale získávají důležité kompetence pro spokojený život, jako je schopnost se učit a říkat si o pomoc.

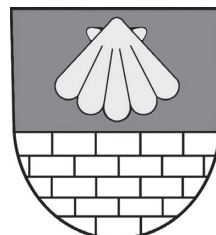
Terezka (6. třída) ve škole rozhodně neplave, je jedničkářka. Přesto na doučování do knihovny chodí pravidelně. Dnes se přišla chystat na písemku z dějepisu, který ji baví. Tématem je starověká Indie. Dobrovolnice prosí o přezkoušení. A důvod? „Doma mě ruší kočka," říká Terezka. „Tady se líp soustředím, víc mě to tu baví. A když narazím na něco, s čím si nevím rady, můžu se zeptat Páji nebo Tiny.“ Ne vždy tedy jde jen o domácí úkoly, drobnou pomoc nebo obtížnější látku, Terezka v knihovně nachází inspirativní a podpůrné prostředí pro vlastní samostatnou práci a vytváří si tak do budoucna studijní návyky.

Proč to podle dobrovolnice Pavly funguje? „Myslím, že zásadní je ta dobrovolnost na obou stranách. Já jsem tady dobrovolně, protože vidím smysl v tom pomáhat a baví mě práce s dětmi. A děti sem taky chodí dobrovolně, nemají tady žádnou docházku ani žádné od-do, někdy přijdou na hodinu, někdy na deset minut. Čemu se spolu budeme věnovat, určují samy. Já nedostávám peníze, ony nedostávají známky. Odměnou je nám dobrý pocit a radost, když se něco podaří.“

Tina přikyvuje a usmívá se: „Vůbec nejlepší je, když dítě, které na začátku moc netušilo, najednou zvolá „Už to chápu, vždyť je to tak jednoduchý, to jsem sem ani nemusel chodit!““

Mgr. Lucie Paukerová, koordinátorka dobrovolníků v programu Společně v knihovně obecně prospěšné společnosti Nová škola

Rodiče vítáni – značka, která nemůže Vaší škole chybět!

Značkou Rodiče vítáni se na dveřích mohou pyšnit všechny školy, které jsou vstřícné při komunikaci s rodiči.

Co to znamená? Např. že škola s rodiči aktivně komunikuje a že tato komunikace je obousměrná a partnerská.

- Na webu www.rodicevitani.cz naleznete všechna kritéria, která je nutné splnit.
- Značka Rodiče vítáni není jen samolepka na dveřích. Dává rodičům záruku, že školu pro své dítě vybrali správně.
- Celý projekt Rodiče vítáni byl původně vytvořen neziskovou organizací EDUin. Certifikace tak dává jistotu, že jde o kvalitní a důvěryhodný program.

ŘÍZENÍ ŠKOLY

www.rodicevitani.cz